

ОГЛЯД ТОП-30 УКРАЇНСЬКИХ ІТ-КОМПАНІЙ

ВСТУП

У березні 2023 року Державна служба статистики оприлюднила¹ фінансову звітність компаній за 2022 рік. Незважаючи на те, що не всі компанії подали фінансову звітність за 2022 рік, наразі це найповніша легально та публічно доступна база фінансової звітності українських компаній, що налічує більше 350 тисяч записів. Фінансова звітність компаній у формі відкритих даних надає додаткові можливості журналістам, антикорупціонерам, дозволяє бізнесу знати більше про своїх контрагентів і є важливим джерелом даних для аналітиків і вчених. Разом з іншими громадськими організаціями та бізнесами Офіс ефективного регулювання (BRDO) вимагав оприлюднення фінансової звітності²³.

Аналітики й оглядачі українського ІТ-ринку тривалий час поклалися на експертні оцінки та узагальнену статистику для аналізу. Наявність фінансової звітності конкретних юридичних осіб дозволяє розглянути цю галузь детальніше. У цьому огляді ми використовуємо фінансову звітність Топ-30 ІТ-компаній за чистим доходом. У вибірку потрапили компанії, що вказали основним КВЕДом один з наступних: 58.21, 58.29, 62.01, 62.02, 62.03, 62.09, 63.11 – та подали фінансову звітність за 2022 рік до органів статистики.

Суттєвим обмеженням цього огляду є складні корпоративні структури компаній. Так, деякі групи компаній включають декілька (а іноді й десятки) юридичних осіб. Цей огляд стосується саме 30 юридичних осіб, окрім одного розділу, у якому розглянуті також і групи компаній. Іншим обмеженням є розгляд лише 30 юридичних осіб. Інформацію і висновки цього огляду не варто поширювати на весь ІТ-ринок. Насамкінець, частина компаній не подала фінансову звітність за 2022 рік в органи статистики.

Ми вдячні аналітичному сервісу **YouControl** за надані дані та допомогу в їх аналізі.

**РОКАМИ ГРОМАДСЬКІСТЬ ВИМАГАЛА ВІД ДЕРЖАВИ
ОПРИЛЮДНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМПАНІЙ.
У БЕРЕЗНІ 2023 РОКУ ДСС НАРЕШТІ ОПРИЛЮДНИЛА
МАКСИМАЛЬНО ПОВНИЙ НАБІР ДАНИХ ЗА 2022 РІК.
САМЕ НАЯВНІСТЬ ФІНЗВІТНОСТІ КОНКРЕТНИХ
ЮРОСІБ ДОЗВОЛИЛА АНАЛІТИКАМ BRDO
ДЕТАЛЬНІШЕ РОЗГЛЯНУТИ ЦЮ ГАЛУЗЬ.**

1 <https://data.gov.ua/dataset/7436ae83-dfcl-4836-9962-8af3e831c522>
2 <https://brdo.com.ua/news/fahivtsi-z-vidkrytyh-danyh-vymagayut-vid-podatkovoyi-min-yustu-ta-derzhstatu-oprylyudnyty-finzvintnist-kompanij>
3 <https://www.rise.org.ua/blog-ua/vidkrita-zayava-koalitsiyi-rise-ukraine-shchodo-zabezpechennya-dostupnosti-vidkritih-danih>

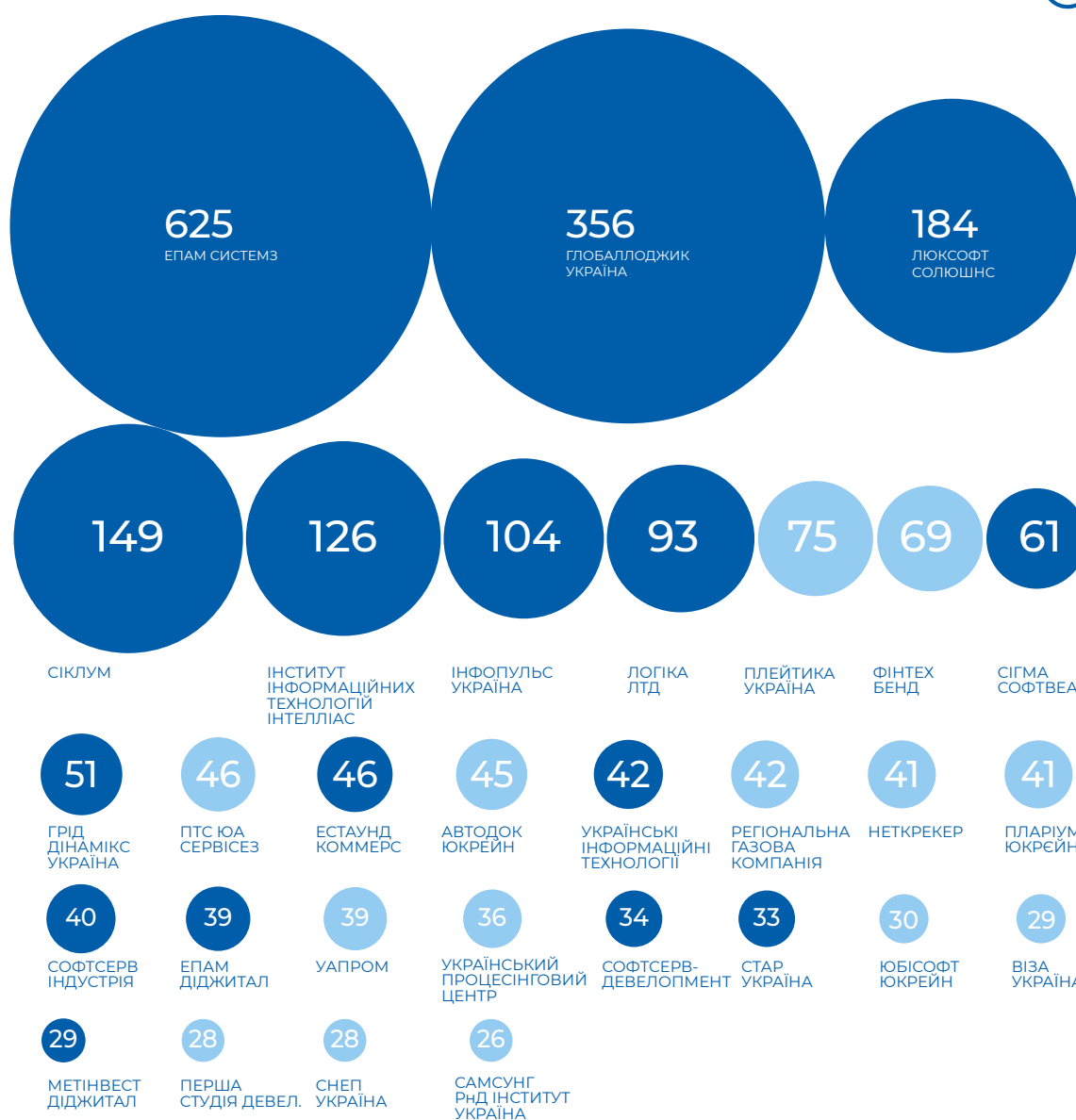
ЧИСТИЙ ДОХІД

Найдохіднішими юридичними особами на українському IT-ринку є глобальні сервісні компанії: EPAM, GlobalLogic і Luxoft. П'ять найбільших юридичних осіб забезпечили близько 20% з 7,3 млрд дол. США IT-експорту у 2022 році.

У списку також є менші сервісні компанії, R&D-центри іноземних продуктових компаній (юридичні особи компаній Samsung, Ubisoft, Snap) та українські продуктові компанії (юридичні особи компаній EVO, AUTODOC). Бізнес окремих компаній безпосередньо не пов'язаний з IT, хоча і передбачає суттєву технологічну компоненту. Так, дві компанії з Топ-30 займаються обробкою платежів (ПрАТ «Український процесинговий центр» та ТОВ «Віза Україна»), ТОВ «Фінтех бенд» розвиває банківський сервіс monobank, а ТОВ «Регіональна газова компанія» постачає газ кінцевим користувачам та розробляє обладнання для газорозподілу.

Топ-30 IT-компаній за чистим доходом у 2022 році, млн дол. США

Дані: Державної служби статистики,⁴ агреговані YouControl. Синім позначено сервісні компанії, світло-синім – продуктові компанії і R&D-центри.

4 <https://www.ukrstat.gov.ua/>

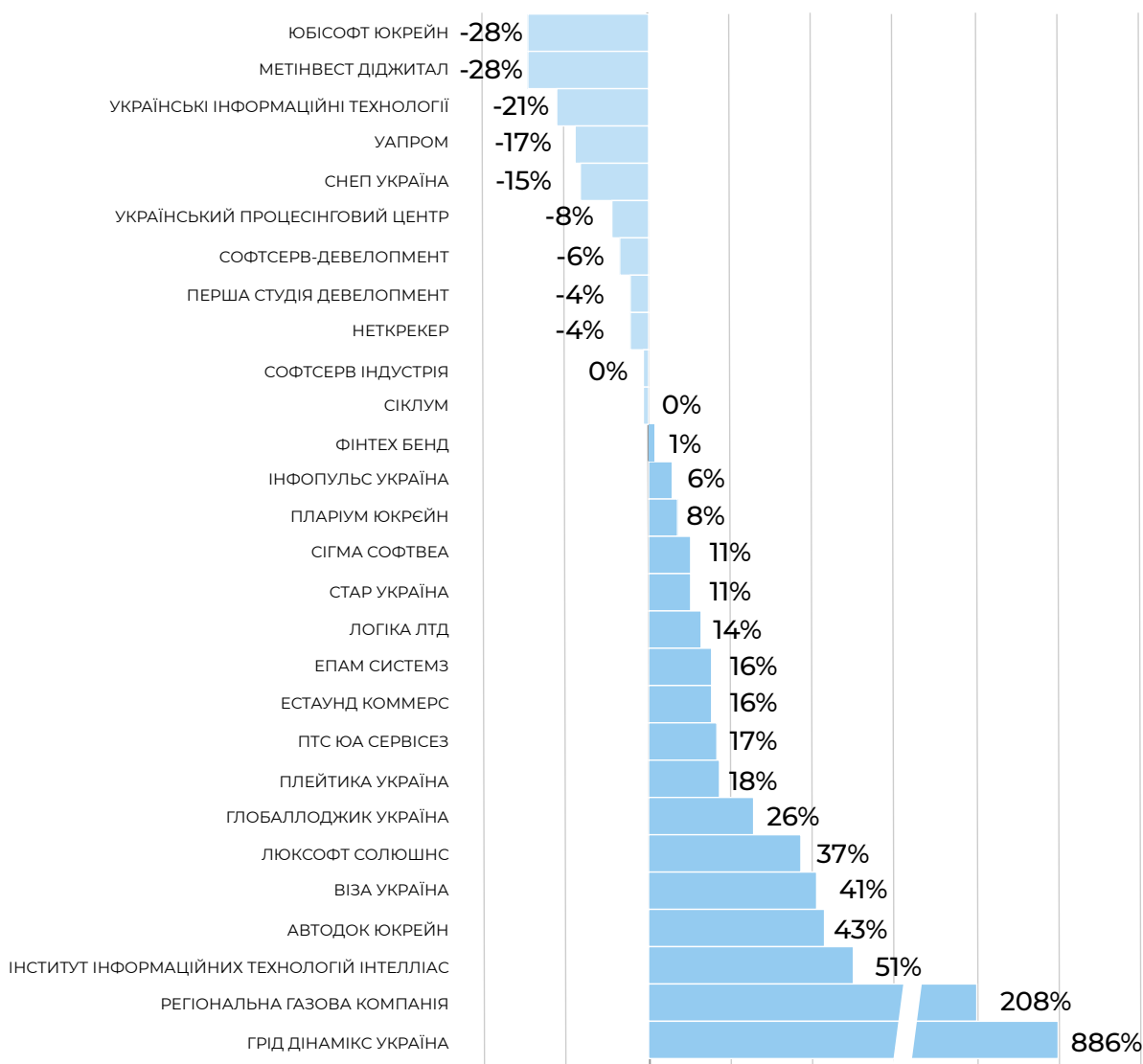
Воєнний 2022 рік по-різному вплинув на учасників ринку. У цілому ІТ-ринок продовжив зростання і Топ-30 компаній отримали доходу на 412 млн дол. США більше, ніж у 2021 (61% цього приросту припадає на п'ять найбільших сервісних компаній).

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВІЙНУ, В 2022 РОЦІ ТОП-30 ІТ-КОМПАНІЙ УКРАЇНИ ОТРИМАЛИ ДОХОДУ НА \$412 МЛН БІЛЬШЕ, НІЖ У 2021 РОЦІ.

Утім, десять компаній із переліку завершили 2022 рік із меншим доходом, ніж 2021. Для частини компаній це пояснюється зменшенням попиту на їхні послуги всередині України (наприклад, для власника українських маркетплейсів ТОВ «Уапром»), для інших – рішенням зменшити обсяг розробки в Україні (наприклад, для ТОВ «Юбісофт Юкрейн»).

Приріст чистого доходу, %

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, розрахунки BRDO. Доходи для розрахунку переведено в дол. США для виключення ефекту курсової різниці.

ІСНУЮТЬ СУМНІВИ В ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО УКРАЇНСЬКІ ІТ-КОМПАНІЇ, ЗАЗНАЧЕНИЙ ДОХІД НА ОДНОГО СПЕЦІАЛІСТА В ЯКИХ НИЖЧЕ НІЖ \$2,6 ТИС. НА МІСЯЦЬ.

Більша частина компаній отримує дохід в розмірі від 4 до 5 тисяч дол. США на місяць у розрахунку на одного спеціаліста (кількість спеціалістів отримана через опитування компаній dou.ua). Компанії-розробники ігрового програмного забезпечення (ТОВ «Плейтика» і ТОВ «ПТС Юа сервісез») отримують дещо більше. Компенсація медіанного Middle Software Engineer складає 2,6 тис. дол. США на місяць⁵.

Існують сумніви в достовірності інформації про компанії, дохід на одного спеціаліста в яких нижче цієї суми.

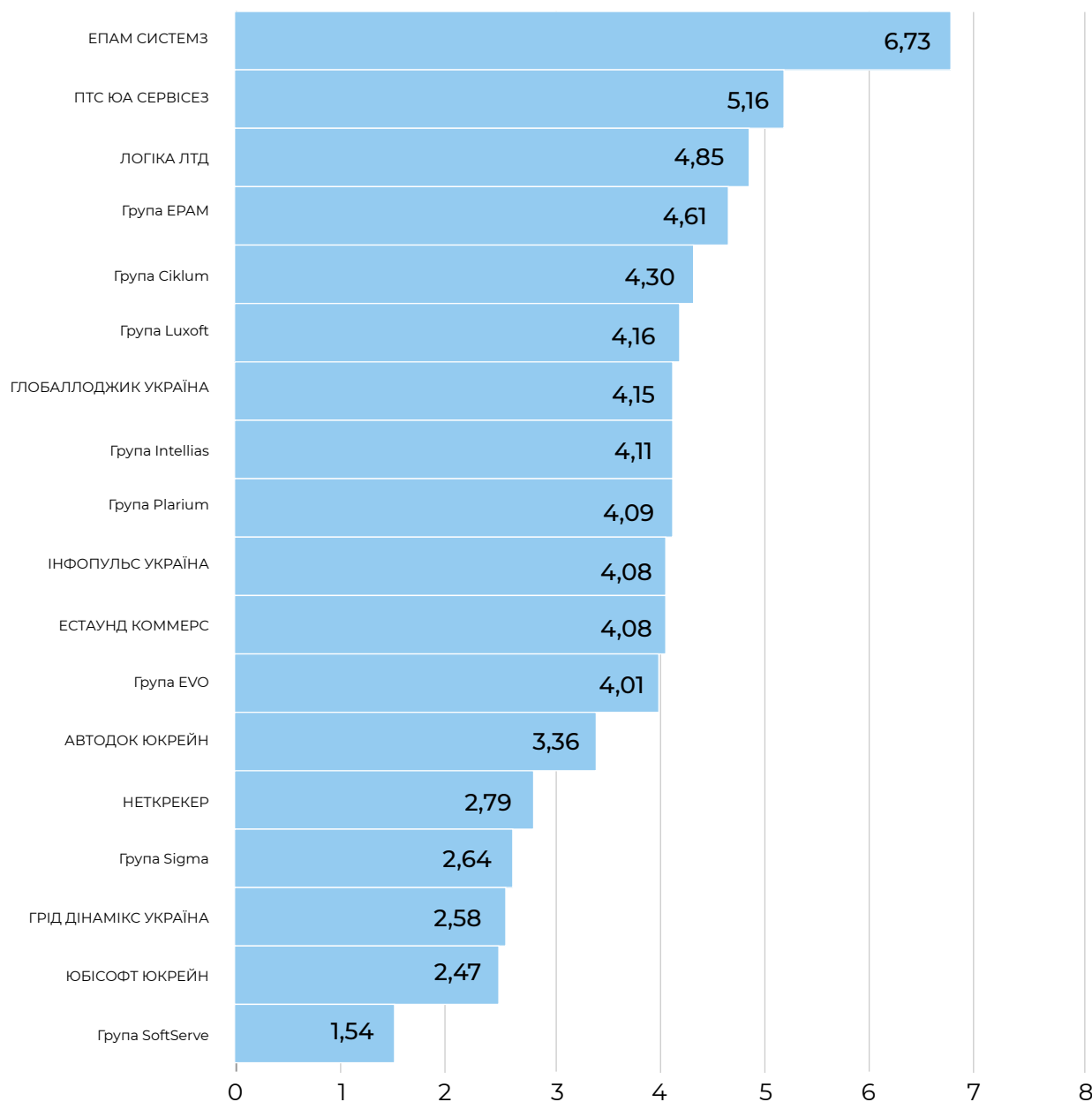
Варіація в доході на одного спеціаліста може пояснюватися специфікою продуктів і послуг, різною часткою технічних і нетехнічних спеціалістів та фінансово-юридичними моделями, які дозволяють зменшити обсяг доходу юридичної особи.

Обсяг доходу, який відображається у фінансовій звітності, не завжди відповідає реальному доходу компанії. Українські юридичні особи можуть надавати послуги своїм материнським компаніям на суму, достатню лише для покриття видатків, залишаючи частину загального доходу в іншій юрисдикції.

Також існує практика, коли спеціалісти співпрацюють напряму з материнським офісом, формально оминаючи українські юрособи. У такому випадку українська юридична особа не отримує доходу, хоча, імовірно, повідомляє про наявність цього спеціаліста під час опитування dou.ua.

Насамкінець, аномально низькі показники доходу на одного працівника можуть бути пов'язані з тим, що в групі компаній існують юридичні особи, яких автори не змогли виявити.

Місячний дохід на одного працівника, тис. дол. США

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, dou.ua. Відображені компанії, юридичні особи яких входять до Топ-30 за обсягом доходу та в Топ-50 за кількістю спеціалістів, згідно з опитуванням dou.ua⁶. Для коректності обчислення враховані також юридичні особи з відповідними КВЕДами, які пов'язані з юрособами в Топ-30⁷. Чисельність персоналу середня між опитуваннями січня 2022 і 2023 років.

6
7

<https://dou.ua/lenta/articles/top-50-winter-2023/?from=doufp>

Група ЕРАМ: ТОВ ЕПАМ СИСТЕМЗ, ТОВ ЕПАМ ДІДЖИТАЛ»; ТОВ ЕПАМ РІШЕННЯ»;

Група Luxoft: ТОВ «ЛЮКСОФТ СОЛЮШНС», ТОВ «ЛЮКСОФТ-УКРАЇНА»;

Група EVO: ТОВ «УАПРОМ», ТОВ «ЗАКУПКИ.ПРОМ.УА», ТОВ «ВЧАСНО СЕРВІС», ТОВ «ЕВО КЛАУД»;

Група SoftServe: ТОВ СОФТСЕРВ ІНДУСТРІЯ», ТОВ «СОФТСЕРВ-ДЕВЕЛОПМЕНТ», ТОВ УКРАЇНСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ», ТОВ «СОФТСЕРВ-МУНІЦИПАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ», ТОВ «ІТ-ТЕХНОРЕСУРС», ТОВ «СОФТСЕРВ-УКРАЇНА», ТОВ «СОФТСЕРВ ІННОВАЦІЇ», ТОВ «СОФТСЕРВ-ІНТЕГРАЦІЯ», ТОВ «Софтсерв»;

Група Plarium: ТОВ «ПЛАРІУМ ЮКРЕЙН», ТОВ «ПЛАРІУМ КІЇВ»;

Група Сіклум: ТОВ «СІКЛУМ», ТОВ «СІКЛУМ УКРАЇНА»;

Група Intellias: ТОВ «ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ «ІНТЕЛЛІАС», ТОВ «ІНТЕЛЛІАС КОНСАЛТИНГ»;

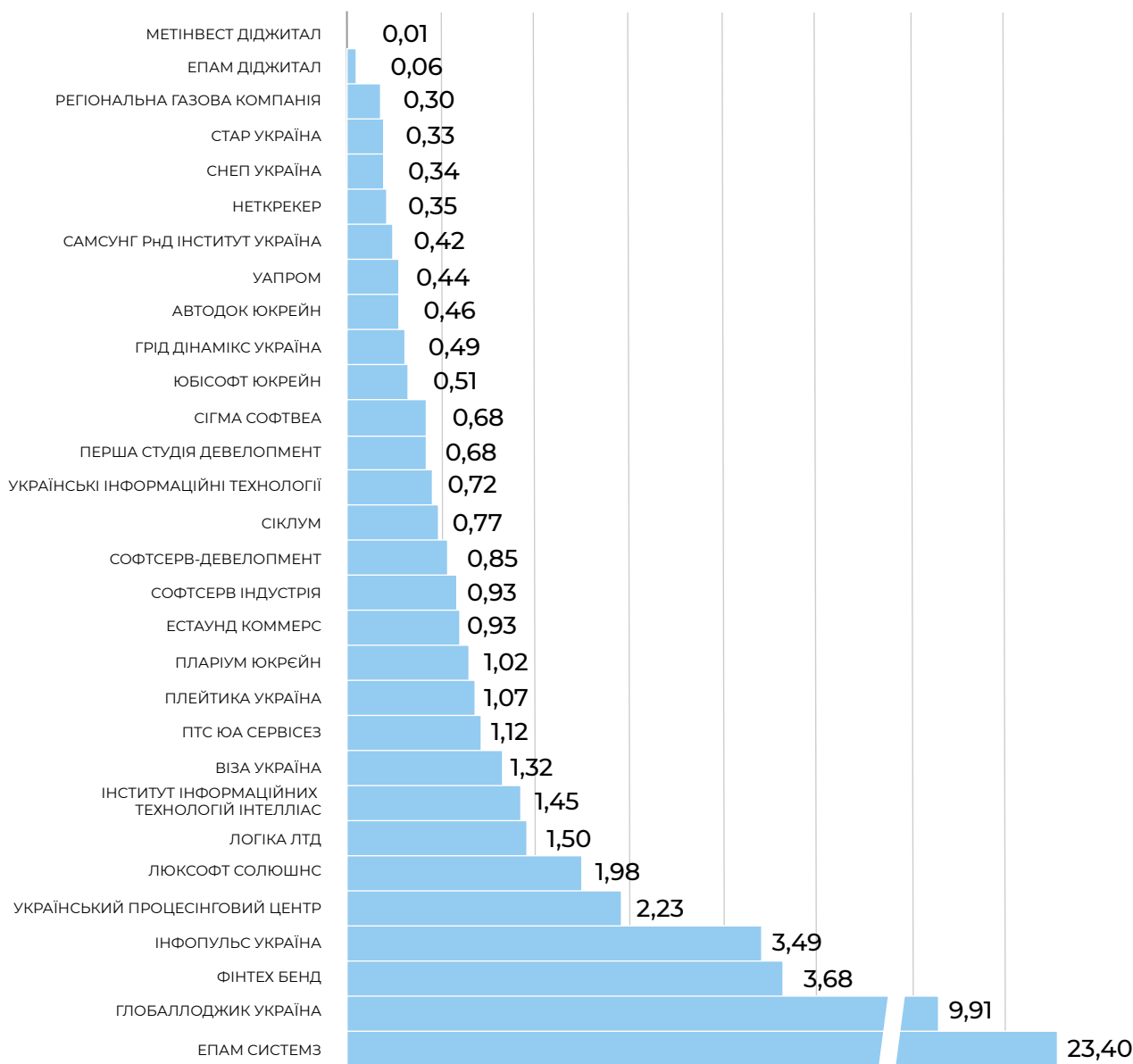
Група Sigma: ТОВ «СІГМА СОФТВЕА», ТОВ «СІГМА СОФТВЕА ДС».

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Топ-30 компаній сумарно сплатили 61,5 млн дол. США податку на прибуток у 2022 році. Двома найбільшими платниками є компанії ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ» та ТОВ «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА». Водночас, до п'ятірки лідерів увійшли менші компанії, такі як ТОВ «Фінтех бенд» (9 місце за доходом) та ТОВ «Український процесінговий центр» (22 місце за доходом).

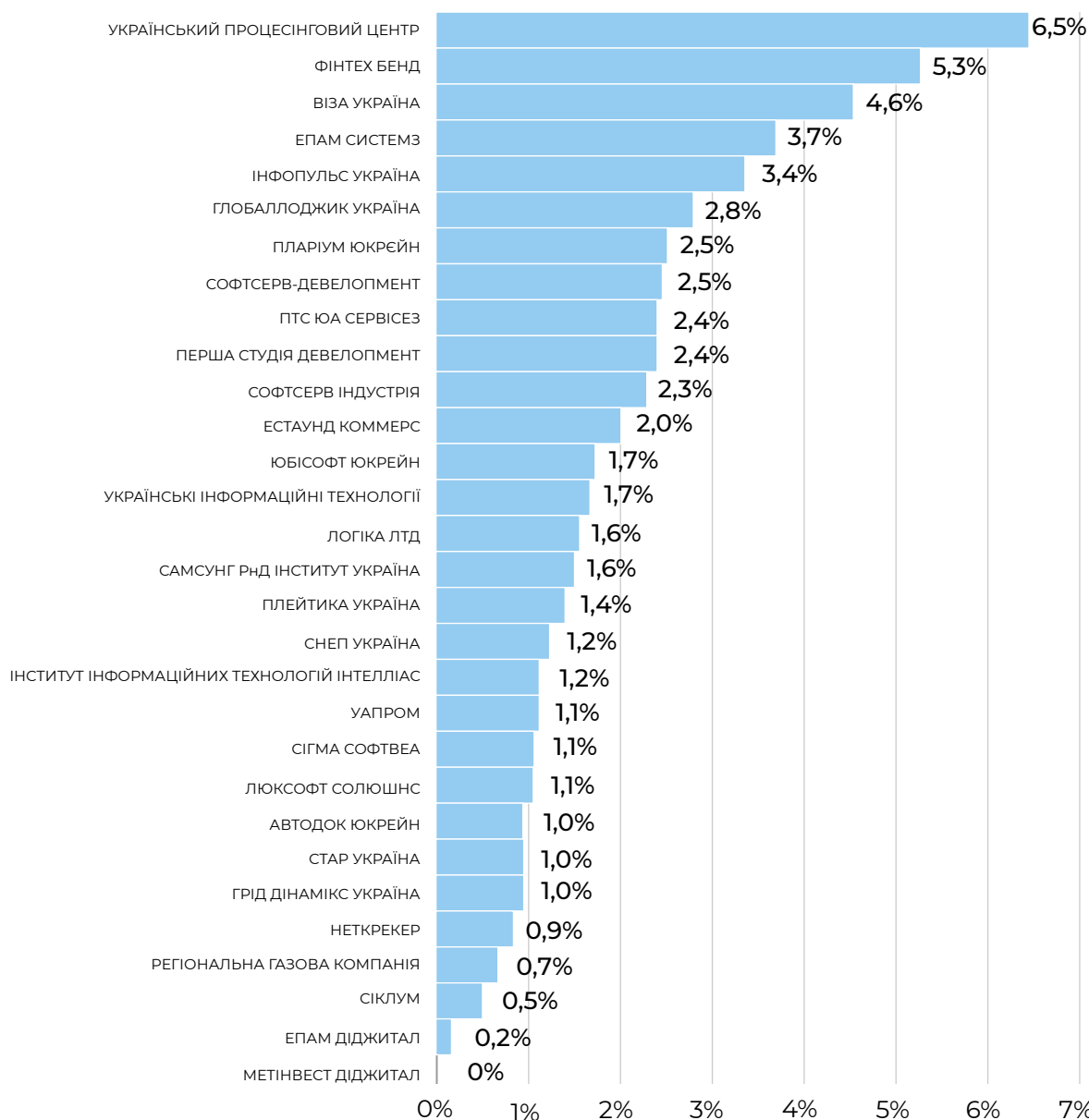
Сума сплаченого податку на прибуток, млн дол. США

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl.

Співвідношення податку на прибуток до чистого доходу може свідчити як про прибутковість, так і про практики оптимізації оподаткування. Цей показник широко використовується, зокрема і органами ДПС. Більшість компаній із Топ-30 сплачує 1-3% свого чистого доходу у вигляді податку на прибуток. Найбільш маржинальні компанії: ПрАТ «Український процесінговий центр», ТОВ «Фінтех бенд» і ТОВ «Віза Україна» сплачують більше.

Частка податку на прибуток в загальному доході, %

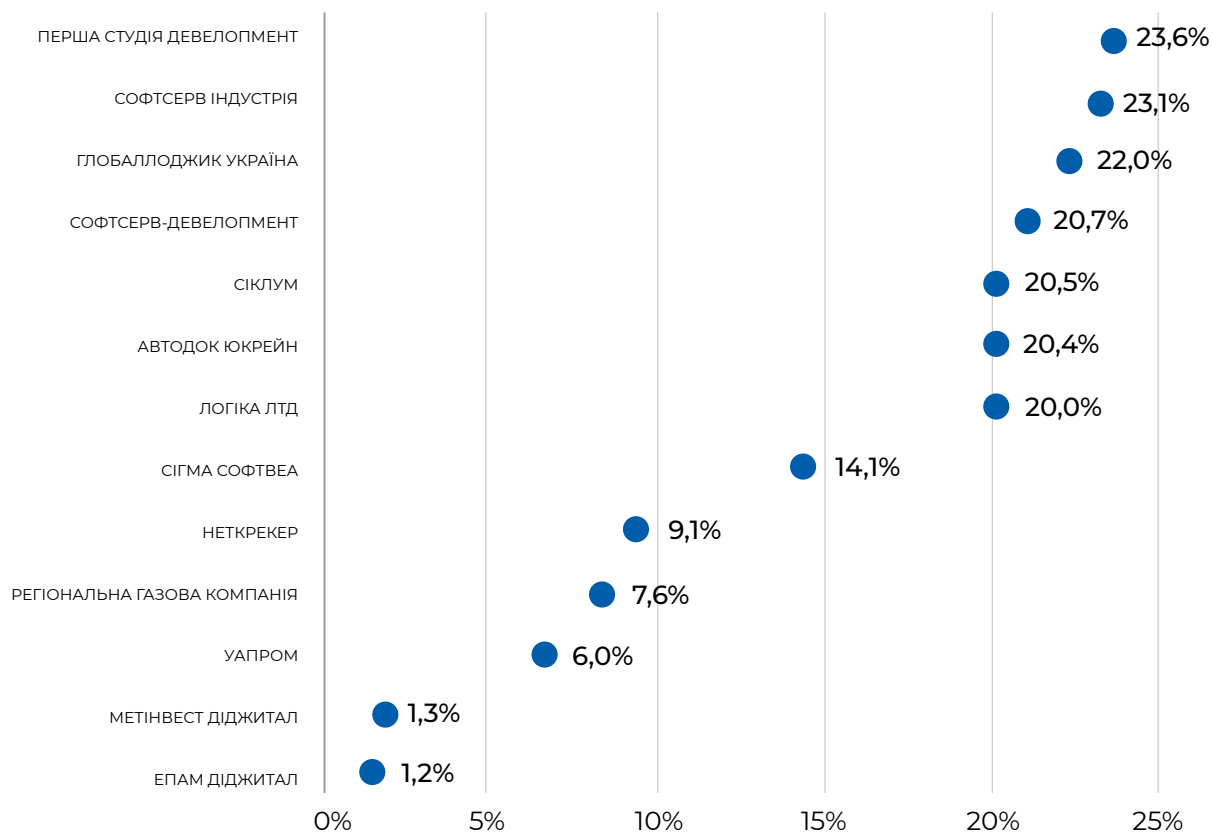

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl. Загальний дохід розраховано як суму полів Чистий дохід, Інші операційні доходи, Інші фінансові доходи, Інші доходи

Середньозважена ефективна ставка податку на прибуток⁸ серед Топ-30 компаній становила 18,1%, при номінальній ставці у 18%. Водночас, у розрізі окремих компаній існує значна варіація. Сім компаній сплачують більше 20%, а шість компаній – менше 15%.

Відмінність між номінальною ставкою податку на прибуток та ефективною ставкою може пояснюватися особливостями облікових політик компанії, наявністю податкових кредитів або зобов'язань, застосуванням особливих податкових режимів тощо.

Ефективна ставка податку на прибуток, %

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, розрахунки BRDO. На графіку представлені компанії, ефективна ставка яких відрізняється від 18% на 1 п.п. і більше.

”

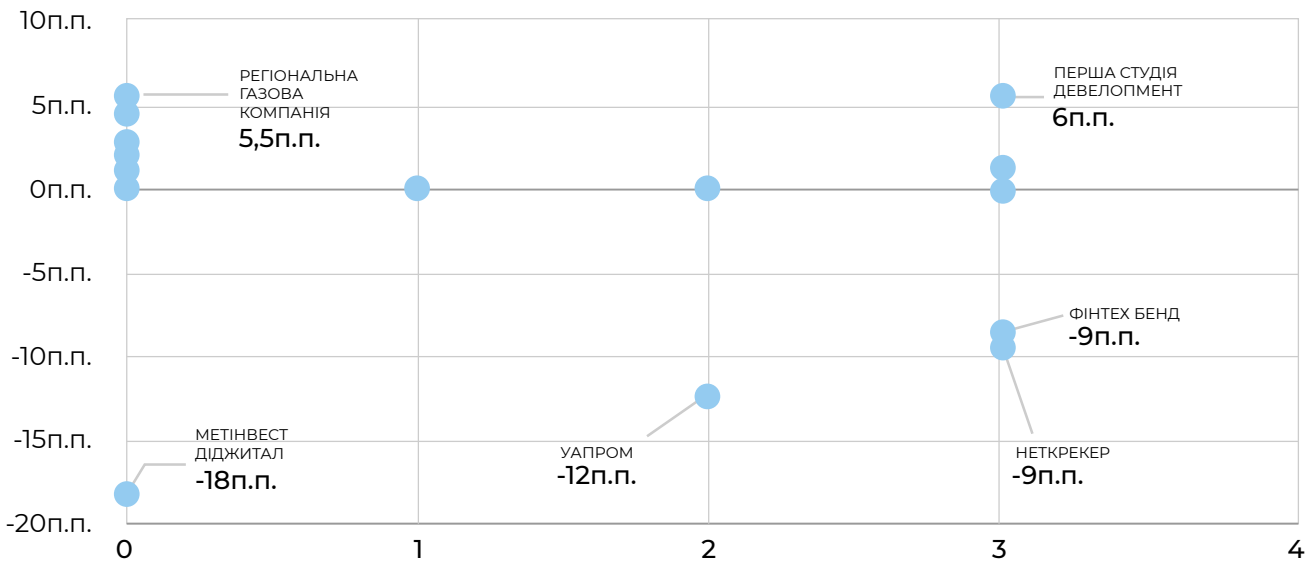
У 2022 РОЦІ ДЛЯ ІТ-КОМПАНІЙ ПОЧАВ ДІЯТИ ОСОБЛИВИЙ ПОДАТКОВИЙ РЕЖИМ У РАМКАХ РЕЗИДЕНТСТВА ДІЯ.СІТУ – ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ. СЕРЕД 8 КОМПАНІЙ, ЩО НАБУЛИ СТАТУС РЕЗИДЕНТА У 2022 РОЦІ І СПЛАЧУВАЛИ ПОДАТОК НА ПРИБУТОК У 2021-2022 РОКАХ, ЛИШЕ 3 ЗМЕНШИЛИ ЕФЕКТИВНУ СТАВКУ ПОДАТКУ.

Dia City

У 2022 році для ІТ-компаній почав діяти особливий податковий режим у рамках резидентства Дія.City. Серед іншого, він дозволяє обрати особливі умови оподаткування податком на прибуток, а саме оподаткування окремих операцій (дивіденди, продаж корпоративних прав, роялті, фінансова допомога, інші витрати) за ставкою 9%. Ці особливі умови оподаткування більше відомі як Податок на виведений капітал (ПНВК). За задумом, ПНВК має зменшити податкове навантаження на компанії. Скористатися цією можливістю компанії могли лише починаючи з другого кварталу 2022 року.

Зміна (2022 vs 2021) ефективної ставки податку на прибуток за кількістю кварталів, проведених в статусі резидента Дія Сіті, п.п.

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, Міністерство цифрової трансформації, розрахунки BRDO. Компанії, що провели «0» кварталів в статусі резидента Дія.City не подали заяву або подали її в 4 кварталі з набуттям статусу резидента вже у 2023 році.

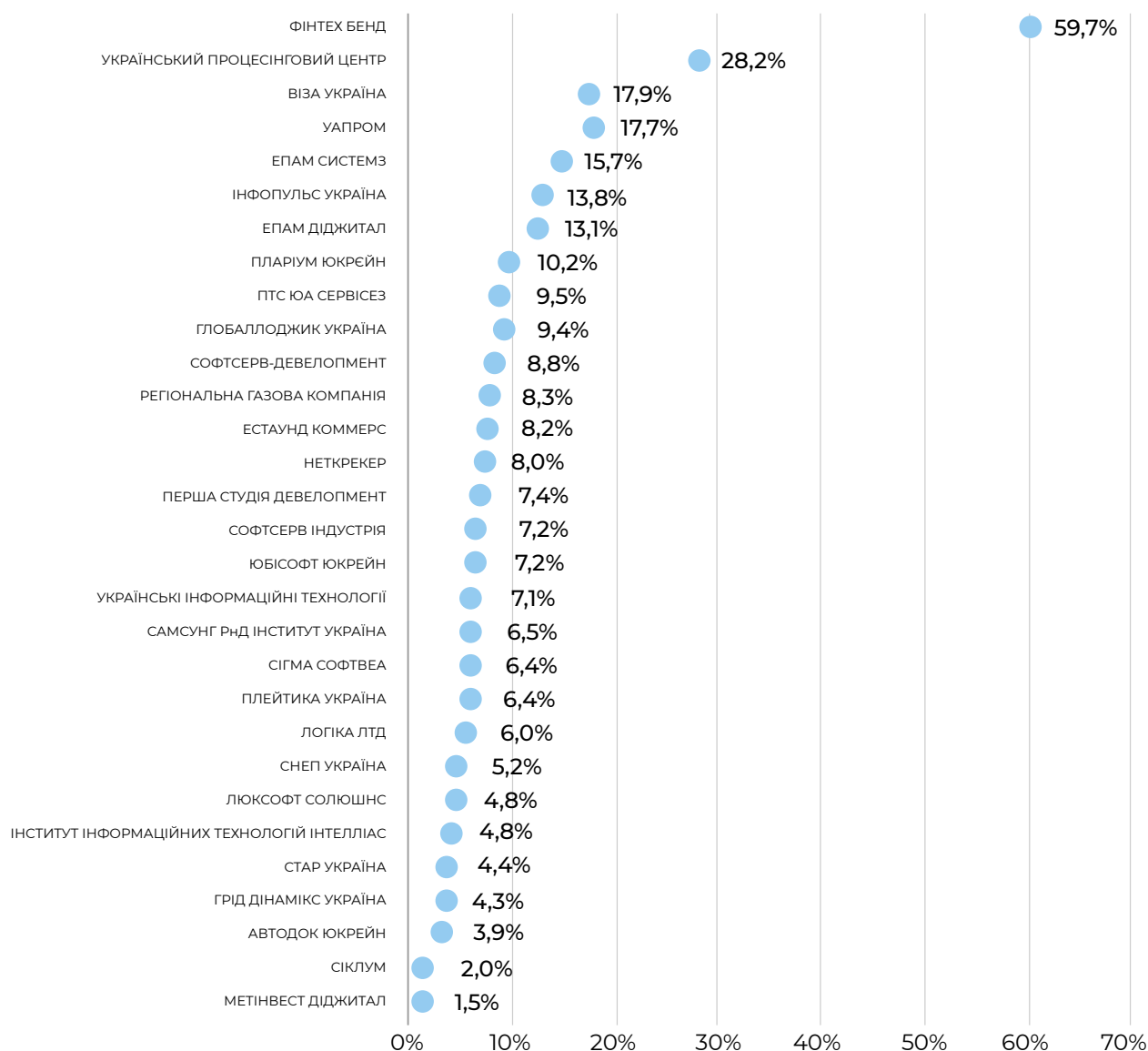
Серед восьми компаній, що набули статус резидентів Дія.City у 2022 році і сплачували податок на прибуток у 2021-2022 роках, лише три зменшили ефективну ставку податку. Водночас, для двох компаній ефективна ставка податку на прибуток навіть зросла. Невідомо, чи зменшення ефективної ставки пов'язане з обранням компаніями ПНВК. Докладніше дослідити це можна за допомогою аналізу фінансової звітності всіх компаній, що обрали ПНВК⁹.

ПРИБУТКОВІСТЬ І ЧИСТИЙ ПРИБУТОК

Маржинальність (Profit margin) більшості компаній з Топ-30 становить до 15%. Нехарактерно висока маржинальність у двох продуктивних компаній, що працюють на українському ринку: ТОВ «Фінтех бенд» (60%) і ТОВ «Уапром» (18%), та у компаній, що займаються обробкою платежів: ПрАТ «Український процесінговий центр» (28%) та ТОВ «Віза Україна» (18%).

Маржинальність, %

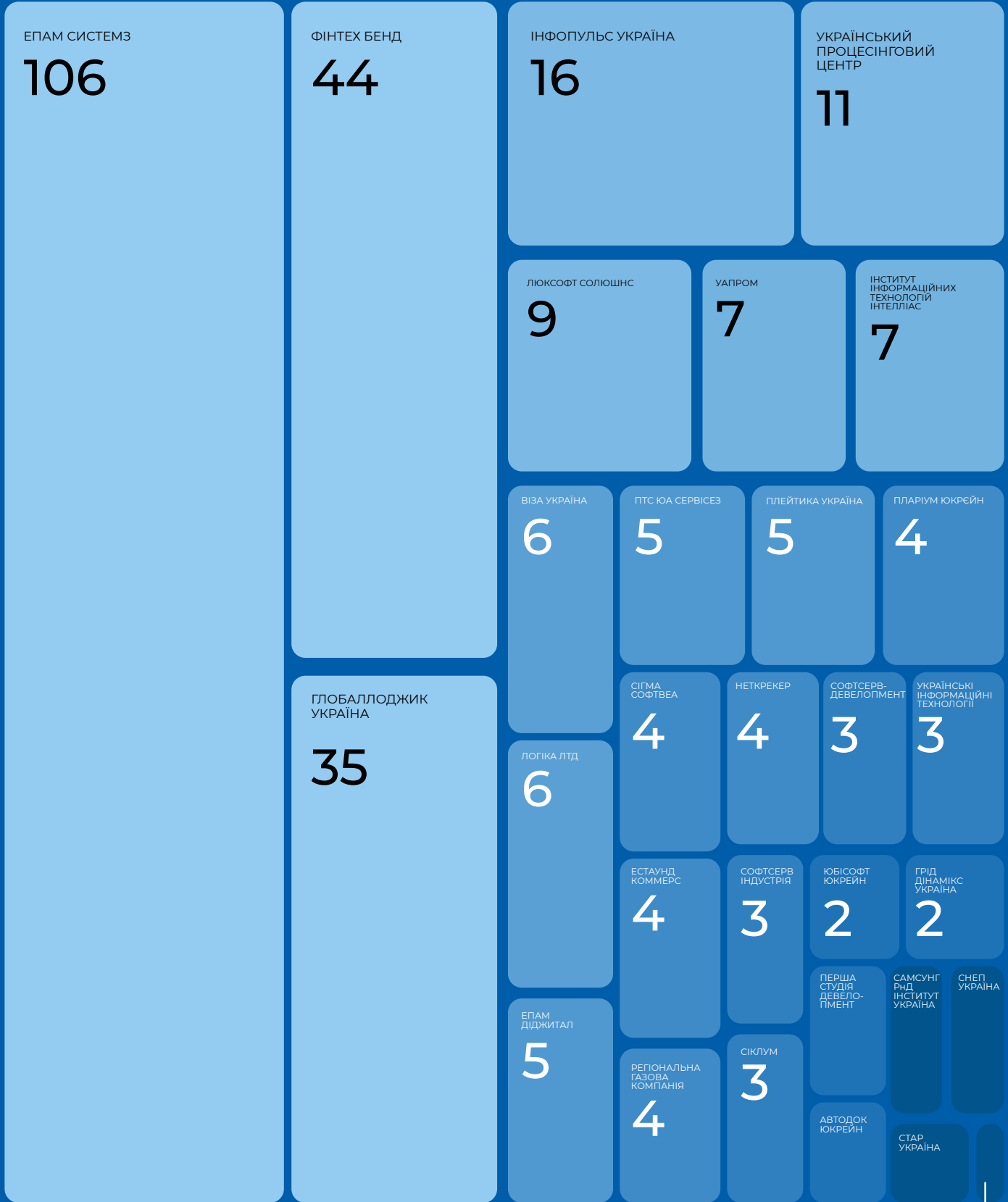

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, розрахунки BRDO. Маржа розрахована як відношення чистого прибутку до загального доходу (Чистий дохід, Інші операційні доходи, Інші фінансові доходи, Інші доходи)

Топ-30 компаній у 2022 році згенерували 307 млн дол. США чистого прибутку. Найвищі прибутки у великих сервісних компаній ТОВ «ЕПАМ системз» і ТОВ «Глобаллоджик Україна» та у вже згаданого ТОВ «Фінтех бенд». На ці три компанії припадає більше 60% від чистого прибутку Топ-30 компаній.

Чистий прибуток, млн дол. США

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl.

ШТАТНІ СПІВРОБІТНИКИ

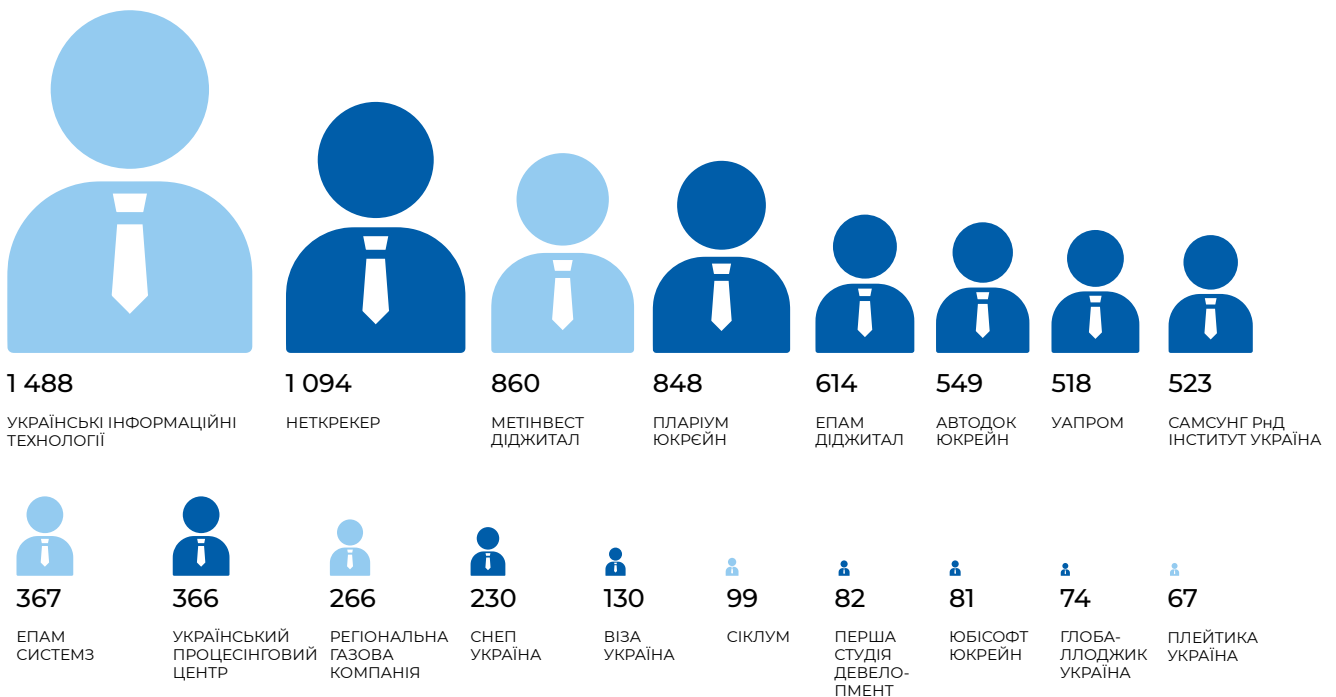

ДОМІНУЮЧОЮ МОДЕЛЛЮ СЕРЕД ТОП-30 ІТ-КОМПАНІЙ УКРАЇНИ ВСЕ ЩЕ Є КОНТРАКТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ, А НЕ ОФІЦІЙНИЙ НАЙМ ПРАЦІВНИКІВ.

Частина компаній з Топ-30 віддає перевагу офіційному найму співробітників. Водночас домінуючою моделлю все ще є контракування фізичних осіб-підприємців: 17 з 30 компаній тримають у штаті менше 100 співробітників, а 7 з 30 – менше 10.

Більшість резидентів Дія.City з Топ-30 (12 з 15) мають принаймні 50 штатних співробітників. Резидентство Дія.City дозволяє оподаткування праці за меншими ставками і в майбутньому буде обмежувати роботу за ФОП-моделлю. Тому очікувано, що компанії, які вже наймають співробітників за трудовими договорами, матимуть більше мотивації до набуття резидентства. Також можливо, що компанії створюватимуть окремі юридичні особи спеціально для набуття статусу резидента Дія.City.

Кількість штатних працівників

Дані: Державної служби статистики, агреговані YouControl, Міністерство цифрової трансформації. На графіку відображені юридичні особи, кількість штатних співробітників в яких складає більше 50. Темно-синім виділено компанії, які є резидентами Дія.City.

